

Kromme Rijn
College

Omgangsprotocol

Kromme Rijn College

Behorend bij het Schoolveiligheidsplan

.....	1
1. Inleiding.....	3
2. Het pedagogisch klimaat.....	3
2.1 De drie waarden.....	3
2.2 (schoolwide) Positive Behaviour Support (SPBS)	4
2.3 Omgangsprotocol in interventiepiramide	6
3. Schoo beleid tegen pesten	7
3.1 Wat is pesten?	7
3.2 Preventie.....	8
3.3 Handelen vanuit de 5 sporen aanpak	10
Hulp aan de gepeste leerling.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Hulp aan de pester	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4. Bijlage.....	14

1. Inleiding

Omgaan met elkaar is een belangrijk onderdeel van het naar school gaan en leren. In dit omgangsprotocol wordt aangegeven welke verwachtingen er zijn van ons gedrag. Wat doen we op het Kromme Rijn College om dit gedrag te bevorderen en wat als het niet lukt om het gewenste gedrag te laten zien. Hoe gaan we om met pesten? Welke stappen worden genomen en waar kunt u terecht voor vragen en hulp?

Dit omgangsprotocol is niet alleen een richtlijn voor de leerlingen en docenten maar voor iedereen die in een (werk)relatie betrokken is bij het Kromme Rijn College. Daarbij ook van ouders en anderen in de directe omgeving van onze leerlingen. Het welzijn van onze leerlingen en de aandacht daarvoor beperkt zich immers niet tot de uren die de leerling op school doorbrengt.

2. Het pedagogisch klimaat

2.1 De drie waarden

Een goed pedagogisch klimaat begint bij de waarden die op school belangrijk zijn. Op het Kromme Rijn College hanteren wij drie waarden:

- Verbinding (met aandacht)
- Vertrouwen (met lef)
- Verantwoordelijkheid (met plezier)

Aan de hand van deze waarden zijn standaard gedragsverwachtingen opgesteld die voor iedereen die met onze school in aanraking komt gelden:

- wij hebben respect voor elkaar;
- wij herstellen onze fouten;
- wij dragen allemaal bij aan een veilige school;
- wij zijn een telefoonvrije school. (voor leerlingen)

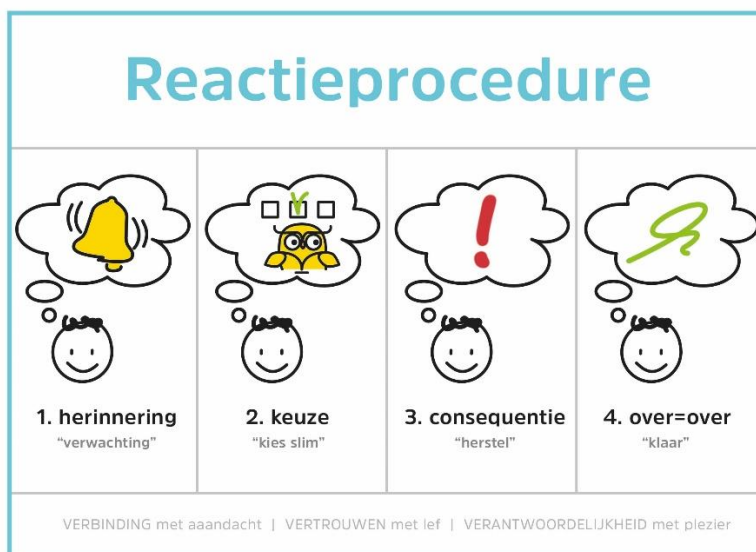
Mét de leerlingen worden naast deze verwachtingen klassenafspraken gemaakt, want dat past bij een school voor én door leerlingen. Deze afspraken wijzigen wanneer nodig, bijvoorbeeld na een vakantie of wisseling in de klassensamenstelling. Het schoolteam handelt zonder aannames, opvattingen en meningen en stelt dus veel vragen aan leerlingen.

2.2 (schoolwide) Positive Behaviour Support (SPBS)

Op het Kromme Rijn College werken wij met de methodiek Positive Behaviour Support (PBS). Wij hebben wederzijdse verwachtingen van elkaar waarop wij elkaar kunnen aanspreken. Deze verwachtingen zijn door de gehele school zichtbaar door posters en door de schoolinrichting. Daarnaast is het hoorbaar in de communicatie van medewerkers en leerlingen; in en om het gebouw, tijdens de les, in de gang en bij het werken aan de computer of het maken van een toets. De SPBS-aanpak is gericht op het creëren van een omgeving die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt of de-escaleert.

Het belonen van goed gedrag en stimuleren om voor een positieve oplossing te kiezen hoort hierbij. Om dit gedrag aan te leren en te koesteren wordt er naast het PBS (in taal en gedrag van iedereen) tijd in het rooster besteed aan SOVA (sociale vaardigheden). Bij dit vak samen met de leerlingen gewerkt aan het bevorderen en onderhouden van deze sociale vaardigheden. Daarnaast zijn de leerlingen onderdeel van een groep, klas of afdeling in de school. Door betrokkenheid bij de eigen klas en afdeling te stimuleren maken wij iedereen op een positieve wijze verantwoordelijk voor een leefbare en veilige school.

Het Kromme Rijn College biedt een schoolklimaat waarin onderwijs, zorg en begeleiding afgestemd zijn op de behoeften van de leerlingen. Alle medewerkers doen er alles aan om een veilige omgeving te creëren, zodat iedereen zich op zijn gemak voelt in de school. Om aan een veilige omgeving te kunnen werken maken we gebruik van onze reactieprocedure:

Soms zijn conflicten tussen leerlingen onderling of tussen een leerling en een medewerker niet te vermijden. Meestal worden de conflicten ook weer opgelost in de klas. Wij maken de leerlingen bewust van hun verantwoordelijkheid als 'omstanders'. Door het actief betrekken van omstanders leren de leerlingen verantwoordelijk te zijn voor elkaar. In gesprekken naar aanleiding van conflicten leren de leerlingen van en mét elkaar.

Als het conflict niet wordt opgelost in de klas, is er sprake van opschaling. Van docent naar mentor, naar teamcoach of orthopedagoog, naar directeur.

In bijna alle klaslokalen is een kleine ruimte beschikbaar waar leerlingen even alleen kunnen werken of tot rust kunnen komen, de zogenaamde 'time-in ruimtes'. Op locaties of lokalen waar er geen ruimte in het lokaal zit, zijn andere ruimtes hiervoor beschikbaar. Als er toch een conflict ontstaat, kiezen wij altijd in de eerste plaats voor veiligheid. Veiligheid voor de leerling zelf, voor de andere leerlingen en voor de medewerkers. Hierna zal worden gekeken welke stappen genomen moeten worden om de situatie weer te herstellen. Dit zal door middel van herstelgesprekken met de betrokken partij(en) zijn. Na het herstel wordt het incident afgesloten en wordt er weer gekeken naar de toekomst.

2.3 Omgangsprotocol in wanordeladder

Mochten er zich ondanks het preventieve programma ongewenste situaties voordoen dan wordt er op het Kromme Rijn College gewerkt middels de wanordeladder. Indien er sprake is van niveau 4 en/of herhaaldelijk niveau 3 dan worden de stappen beschreven in het protocol schorsing en verwijdering.

Herstelgericht werken middels een herstelgesprek is een belangrijk school eigen instrument van het Kromme Rijn College. Vanuit de traumabril kijken we naar het gedrag van de leerling; wat zit er onder het topje van de ijsberg? En sluit aan bij PBS; wat is de functie van het gedrag. Doormiddel van dialoog wordt onderzocht wat mogelijk triggers zijn, en gekeken welke interventie hier passend bij is.

Herstelgericht werken

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je toen het gebeurde?
- Hoe denk je er nu over?
- Wie hebben er last van gehad en hoe?
- Wat kan je doen om het op te lossen?

Persoon 1

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je toen het gebeurde?
- Hoe denk je er nu over?
- Waar heb je het meest last van gehad?
- Wat moet er gebeuren om het goed te maken?

Persoon 2

3. Schoolbeleid tegen pesten

Het doel van dit anti-pestprotocol is het voorkomen en tegengaan van pesten op onze locaties. We willen een eenduidige lijn aangeven, waarin gedragsverwachtingen zijn opgesteld en een duidelijke aanpak beschreven is.

3.1 Wat is pesten?

Van pesten is er sprake als 'iemand herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen'. De negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid. Pesten gebeurt vaak in een specifieke groepscontext welke zich kenmerkt door een onveilige en negatieve basissfeer in de groep. Pesten kan zowel verbaal, fysiek als online plaatsvinden.

Rollen rondom pesten

Bij pesten denk je vaak alleen aan de pester en degene die gepest wordt. Maar als er gepest wordt, heeft iedereen in de klas ermee te maken. Alle leerlingen in de klas, ouders en medewerkers kunnen vanuit hun rol invloed hebben op het pesten.

De verschillende rollen op een rij:

- De pester: de zogenaamde uitvoerder van het pestgedrag, ook wel dader genoemd.
- De gepeste: de persoon die door een ander wordt benadeeld en zich daar vervelend bij voelt.
- De meeper: de persoon pest mee maar begint hiermee niet zelfstandig. Kan onder druk van de pester staan en angstig zijn om zelf een volgend slachtoffer te worden.
- De helper: neemt het op voor de gepeste.
- De stiekemer: vindt het goed dat er gepest wordt, maar bemoeit zich er niet actief mee.
- De buitenstaander: denkt dat er in de klas niet gepest wordt en het kan hem/haar ook niets schelen, zolang hij/zij er zelf maar geen last van heeft.
- De stille: bemoeit zich er niet mee. Vindt het pesten wel gemeen, maar durft niets te doen of te zeggen.
- Ouders: hebben in de opvoeding invloed op het pesten en kunnen bij hun kind signalen opvangen van pesten.
- De docent/mentor: heeft in het lesgeven invloed op het pesten, heeft een preventieve en signalerende rol. Handelt actief als er pestgedrag is waargenomen.

Voorwaarden om pesten aan te pakken:

Algemeen; Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Pesten kan grote gevolgen hebben voor alle betrokkenen. Door pestgedrag ontstaat een onveilige situatie wat het leerklimaat negatief zal beïnvloeden. Pestgedrag moet door iedereen serieus worden genomen. Om pesten effectief aan te pakken, moet er aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

- Pesten moet als een probleem gezien worden door alle direct betrokken partijen: medewerkers van school, ouders en leerlingen
- De school moet het pestprobleem zoveel als mogelijk voorkomen door preventief en op structurele wijze dit onderwerp te behandelen met de leerlingen.
- Er wordt duidelijk stelling genomen tegen pesten.
- Wanneer pesten toch voorkomt, beschikt de school over een directe aanpak met duidelijke consequenties.

3.2 Preventie

Alle scholen werken volgens het systeem Positive Behavior Support (PBS). Dit schoolbrede systeem creëert een positieve schoolcultuur en een veilig sociaal klimaat. Het richt zich op het bevorderen van sociale veiligheid en de preventie van pestgedrag. Positief en gewenst gedrag wordt aangeleerd en er worden activiteiten aangeboden in het teken van verbetering van het groeps-/ schoolklimaat. Iedere school heeft een “anti-pestcoördinator”. Op de website staat beschreven wie deze taak op school uitvoert.

Het Kromme Rijn College vindt het belangrijk dat alle betrokken partijen pesten als probleem zien. Pesten vindt vaak plaats op school en veelal na een groepswijziging (bij het verlaten van klasgenoten en de komst van nieuwe) en na een schoolvakantie. De laatste jaren is het digitaal pesten flink toegenomen. Veel leerlingen beseffen de ernst niet, docenten en ouders zijn vaak niet op de hoogte. Het pesten is daarom een onderwerp dat gedurende het jaar regelmatig terugkomt in de mentorlessen en bij SOVA. Op deze wijze wordt getracht het bewustzijn te vergroten. De school hanteert duidelijke verwachtingen voor een prettige omgang. In de lokalen staan de waarden van de school centraal en zijn de gedragsverwachtingen voor een goed pedagogisch klimaat vanuit het Positive Behavior Support (PBS) zichtbaar.

Jaarlijks vinden de volgende activiteiten plaats:

- Mentoren bespreken met hun mentorklas periodiek en in de eerste schoolweken na een groepsaanpassing en na een schoolvakantie de verwachtingen in de omgang met leerlingen en klassenafspraken/verwachtingen om het wederzijds respect voor elkaar te

vergroten. Hulpmiddelen hierbij zijn de lessen in goed gedrag vanuit PBS. Hierbij worden afspraken gemaakt voor binnen de klas en over het gebruik van digitale middelen.

- Mentoren stimuleren en begeleiden alle leerlingen actief zodat “iedereen één (tijdelijk) maatje heeft” en wisselt het samenwerken in de klas om dat te stimuleren.
- Het docententeam stuurt er in het groepsproces op aan dat alle leerlingen elkaar willen helpen en door alle leerlingen geholpen willen worden.
- De mentor is op de hoogte van- en handelt bewust naar de fasen van het groepsproces.
- In de periodieke tevredenheidsonderzoeken voor zowel leerlingen als ouders worden vragen gesteld over het thema welbevinden en gevoel van veiligheid.
- Het docententeam bekrachtigt goed gedrag gevarieerd, individueel en op (deel)groepsniveau binnen en buiten het lokaal. Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren, benoemen en tegengaan van pestgedrag.
- Mentoren van alle klassen wijden jaarlijks lessen aan pesten en sociale vaardigheden. Wanneer nodig kan de mentor zijn mentorlessen (begin en einde lesdag) of SOVA-les inzetten om pesten aan te pakken. De onderwerpen pesten/ digitaal pesten en daarnaast datgene wat zich voordient zullen aan bod komen in de vorm waarvan de mentor denkt dat deze het beste aansluit bij de groep.
- Het docententeam is gericht op het herstel met/van de leerling door het stellen van open vragen, wat inzicht geeft op zijn/haar gedrag en het effect op de ander/omgeving.
- Het docententeam stimuleert zelfreflectie van de leerlingen door tijd aan leerlingen te geven om iedere les en dag te reflecteren a.d.h.v. een dag reflectieformulier. Ook worden er respectievelijke week- en periodeverslagen gemaakt. Deze verslagen worden door de leerlingen bewaard in het portfolio.
- Bij de periodieke ouderdagen betrekken de mentoren de ouders bij de groepsafspraken en kunnen aanvullende informatie verstrekken over pesten.
- Een van de belangrijke punten is het mobiliseren van de omstanders: van weggijken, aanvuren en toekijken naar stoppen .
- Mentoren leveren ouders (individuele) adviezen of verwijzen naar de anti-pestcoördinator indien wenselijk.

Mentoren informeren leerlingen en ouders over media gebruik aan het begin van het schooljaar om duidelijk te krijgen wat de verwachtingen zijn en de argumentaties hoe hiertoe gekomen.

3.3 Handelen vanuit de 5 sporen aanpak

Pesten heeft ernstige gevolgen voor alle betrokkenen en moet gestopt worden. Dit kan alleen als ouders, school en de leerlingen samen de strijd tegen pesten aangaan. Pesten op school is een groepsprobleem met verschillende belanghebbenden: de pester, de zwijgende middengroep, de ouders en de leerkracht. Om pestgedrag adequaat te kunnen aanpakken moet de aanpak zich gelijktijdig richten op specifiek methodische hulp aan onderstaande vijf groepen (de zogeheten vijf sporenaanpak)

Hulp aan de gepeste leerling

De leerling geeft aan dat hij/zij gepest wordt; Het is belangrijk om goed naar het slachtoffer te luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 1. Met de ouders van het slachtoffer wordt de situatie besproken. Met elkaar bepalen we de te nemen stappen. Het is mogelijk dat een leerling geholpen kan worden door bv een training sociale vaardigheden te geven, om het zelfvertrouwen, opkomen voor jezelf en het positief zelfbeeld terug te winnen. We zorgen voor follow-up gesprekken met de gepeste leerling en leggen deze gesprekken vast in het leerlingvolgsysteem.

Hulp aan de pester

De mentor gaat in gesprek met de pester. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 2 Het doel van deze gesprekken is:

- mogelijke oorzaken pestgedrag bloot leggen (bijvoorbeeld pestverleden)
- de pester duidelijk maken wat het effect van zijn gedrag is op het slachtoffer (vergroten empathisch vermogen)
- met de pester afspraken maken over gedragsverandering (de pester wordt verantwoordelijk voor het welbevinden van het slachtoffer)

Met de ouders van de pester wordt de situatie besproken en met elkaar bepalen we de te nemen stappen.

Als een leerling lang pest, wordt de hulp van de CvB ingeschakeld zodat er passende consequenties kunnen worden ingezet. Dit kan variëren van een gesprek met de schooldirecteur tot een schorsing. We zorgen voor follow-up gesprekken met de pester en leggen deze gesprekken vast in het leerlingvolgsysteem.

Hulp aan de zwijgende middengroep:

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen en die van de school hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. Het kan helpen met de klas een anti-pestcontract op te stellen (zie bijlage 3)

Hulp aan de ouders:

De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Hulp aan de mentor:

De school zorgt dat de medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. De school draagt zorg voor een veilig pedagogisch klimaat. Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag. Een incident rondom pesten wordt altijd gemeld in het leerlingvolgsysteem. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de docent/mentor worden genoteerd in het leerlingvolgsysteem van zowel de leerling die pest als van de leerling die gepest wordt.

Monitoring veiligheidsbeleving:

Om goed zicht te houden op de veiligheidsbeleving en het welbevinden van onze leerlingen en medewerkers nemen wij op het Kromme Rijn College tevredenheidsmetingen af waarbinnen expliciet gevraagd wordt naar de beleving omtrent pesten, veiligheid en welbevinden.

- hoe ervaren leerlingen de sociale en fysieke veiligheid op school,
- hebben leerlingen te maken met aantasting van de sociale en fysieke veiligheid (zoals door pesten (inclusief pesten via social media), geweld, discriminatie e.d.),
- hoe is het gesteld met het welbevinden van leerlingen op school?

Ook registreren we incidenten. Analyses uit bovenstaande meetinstrumenten worden gebruikt om verbetermaatregelen door te voeren.

Communicatie over omgangsprotocol:

Het omgangsprotocol is voor iedereen inzichtelijk op de website van het Kromme Rijn College. Voor de leerlingen is een beknopte versie van dit protocol beschikbaar (bijlage 5). Zo kunnen de mentoren er op deze manier duidelijk op terugkomen bij overtreding van de gedragsverwachtingen/gemaakte afspraken. De ouders worden op de hoogte gebracht van het omgangsprotocol tijdens het intakegesprek.

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling:Vraag vooral naar feiten.

- Klopt het dat je gepest wordt? ((h)erkenning van het probleem)
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?

- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:
 - Hoe communiceert de leerling met anderen?
 - Welke lichaamstaal speelt een rol?
 - Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
 - Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?
 - Vraag wat wil je dat ik (leerkracht) nu doe en vertel duidelijk wat je wel en niet kan doen en wat je nu gaat doen.

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest:

Ga pas een gesprek met de pester aan als je zeker weet dat dit ook degene is die het pestgedrag heeft vertoond.

Het doel van dit gesprek is drieledig:

1. De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan;
2. Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen;
3. Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Ad 1 Confronteren met het pestgedrag De leerkracht gebruikt de 'ik-boodschap' om het probleem bij de leerling aan te geven. Een voorbeeld van een 'ik-boodschap' is: "Ik vind het niet prettig als er kinderen ongelukkig zijn, omdat ze worden gepest." Dit geeft aan dat er een probleem is, dat de leerling niet alleen op kan lossen, maar dat het wel opgelost moet worden en de leerkracht roept hiermee ook de hulp in van de medeleerlingen.

Ad 2 Achterliggende oorzaken Nadat het probleem benoemd is, richt de leerkracht zich op het waarom?

- Hoe komt het dat de leerling dit gedrag vertoont?
- Wat levert het de leerling op?
- Wat reageert hij/zij af op die ander?

Ad 3 Te nemen stappen

- Het pestgedrag moet stoppen

- Wees duidelijk dat pesten niet geaccepteerd wordt in de klas en op school.
Maak duidelijk wat de consequenties zijn wanneer het pestgedrag niet stopt.

Stappenplan na melding van pesten:

1. De mentor gaat in gesprek met de pester en legt dit vast in het leerling dossier.
2. De mentor neemt contact op met ouders van pester en gepeste en betreft hen bij de oplossing.
3. De mentor voert een gesprek met de gepeste en pestende leerling(en) gezamenlijk en probeert tot goede afspraken te komen om het pesten te stoppen en benoemt de mogelijke gevolgen als het pesten toch nog doorgaat. Verslaglegging hiervan in het dossier van beide leerlingen.
4. De mentor praat met de klas en benadrukt de verantwoordelijkheid van alle leerlingen in dit proces.
5. Indien het pesten niet stopt, meldt de mentor dit bij de CvB. Er vindt een gesprek plaats met ouders, de pester en een CvB-lid waarin de consequenties van het herhaaldelijke pestgedrag gesteld worden. Afspraken worden in het leerling dossier opgenomen.
6. Indien het pesten niet stopt, volgt een schorsing en een vervolgesprek met ouders en de schooldirecteur.

4. Bijlage

4.1 Uitleg anti-pestprotocol voor leerlingen

Uitleg pesten:

Pesten is niet alleen iemand slaan of schoppen (lichamelijk geweld), maar ook iemand geestelijk pijn doen (psychisch geweld). Je bent bang, wordt uitgescholden of buitengesloten. Maar ook de dreiging dat je geslagen kan worden, kan iemand angstig en onzeker maken.

Verschil plagen en pesten

Kenmerken van plagen zijn:

- Het komt af en toe voor.
- Het gaat vaak samen met een grapje (maar kan wel onbedoeld kwetsend zijn).
- Plagen gebeurt vaak ineens en niet tegen de ander gericht.
- Er is geen winnaar of verliezer, zijn lichamelijk en/of geestelijk vrijwel even sterk.
- Niemand loopt lichamelijke en/of geestelijke schade op.

Kenmerken van pesten zijn:

- Het is voor een langere periode en blijft terugkomen. - Het vindt vaak plaats in een groep (groep tegenover één persoon).
- Er is sprake van een machtsongelijkheid tussen de pester en het slachtoffer. De één vindt zichzelf beter dan de ander.
- De pester pest om er zelf beter van te worden en zijn status te verhogen. De pester wordt vaak 'stoer' gevonden.
- Het is steeds gericht op dezelfde persoon.
- Pesten doet lichamelijk en/of geestelijk pijn en is kwetsend en gaat expres.

Gevolgen

Pesten heeft gevolgen voor de pester, de gepeste en ook voor de rest van de klas.

Gevolgen als je zelf gepest bent:

- Je voelt je minder dan anderen. Je hebt het gevoel dat je niets goed kunt doen.
- Je bent soms heel alleen. Anderen vinden je misschien wel anders en vreemd.
- Het gaat minder goed op school.
- Je bent bang om naar school te gaan. Je gaat liever niet naar school.
- Je bent bang om nieuwe vrienden te maken.

- Je kunt niet goed meer slapen omdat je ligt te piekeren over het pesten.
- Je voelt je heel somber.
- Je gaat geloven wat de pesters over je zeggen.

Gevolgen als je pest:

- Je hoort minder bij de groep. Pesters zijn meestal niet zo populair.
- Je vindt het moeilijk om vrienden te maken.

Gevolgen voor de rest van de klas:

- Er is een ongezellige sfeer in de klas.
- Sommige klasgenoten halen slechtere cijfers omdat ze het niet leuk meer vinden in de klas.
- Klasgenoten voelen zich schuldig. Ze vinden dat ze iets tegen het pesten zouden moeten doen, maar durven dit niet omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.

4.2 Voorbeeld anti-pestcontract

Anti-pestcontract

Ik houd mij aan de volgende afspraken:

- o ik respecteer en help een ander;
- o ik kom de gedragsverwachtingen van de school na;
- o ik spreek anderen op een vriendelijke wijze aan;
- o ik zoek oplossingen voor problemen;
- o ik luister naar de ander;
- o ik meld het als iemand gepest wordt.

Wij uit de klas:

houden ons aan bovenstaande gedragsverwachtingen en helpen mee aan het respectvol omgaan met elkaar op school.

Namen en handtekeningen